

A Danton-ügy

Ez a Danton-ügy is ürügy, mint annyi más társa. A francia forradalom úgy tet-
szik kimeríthetetlen példatá-
ra a világirodalomnak. *Stani-
slawa Przybyszewska*, a fiata-
lon elhunyt lengyel író, a
hatalom és az ember szin-
tén sokak által bogozott vi-
szonyáról mondta el a magá-
ét — *Danton és Robespierre*
szembesítésével. A darab
Horváth Z. Gergely rendezte
tévés feldolgozását a Buda-
pesti Művészeti Hetek ran-
gott adó emlékműjével közve-
títették, kedden.

Érdekes, de nem külön-
sebben magavirágadó tévé-
játék született a drámából
(amelyet már *Andrzej Wajda*
is színpadra állított). Talán,
mert nem sikerült elég pre-
gnánsan kiemelni az „ügy”
nekünk való, éppen most ér-
vényes „tanulságát”, talán,
mert az alkotók — a tévében
szokatlan módon — most
mintha túl sokat bíztak vol-
na a nézőre. Kinyitottak egy
gondolatárát, szemelgettek
belőle, aztán ott hagyták,
azon mód, rendetlenül, cse-
megézzünk mi is az izlésünk
szerint. Úgy tűnik, egyet
azért élre akartak állítani;
hogy tudniillik, legyen a ha-
talam embere, birtokosa
ilyen, vagy olyan, a dolgok
mindig a maguk útján men-
nek, legföljebb vargabetűket,
kisebbségi kacsaringókat
kisebbségi meg. Legyen a

forradalom vezéralakja akár
meg életet habzsoló, jellemle-
nen konjunkturalovag (ilyen-
nek ábrázolják Danton),
akár az eszméért mindenre
kész, sziklaszilárd aszkéta
(Robespierre) — a történe-
lem törvényszerűségei élnek,
hatnak, érvényesülnek. A
konkrét esetben: a forradal-
mat ellenforradalom követi.
Csak hogy ennek a gondolat-
nak a megfogalmazásához
mintha nem találtatott volna
elég „tégla” a darabban, nem
mintha az író nem rakott
volna bele, inkább a pesszi-
miztikus hangvételt lehetett
nehéz fölállítani. Így hát ez
a gondolat is gyorsan visszav-
onult, beolvadt a többi kö-
zé, az eklektikába.

A darabbeli Danton nem
kegyeltje az írónak. A forra-
dalomban megtollasodott, ha-
talamamórbán elvakult,
„az istenadta népet” ostoba
csordának tekint Danton
leckéket ad demagógiából, s
angol kémnek minősítetik.
Robespierre viszont a forra-
dalom tisztaságának rendít-
hetetlen öre. Bár tisztában
van azzal, hogy fegyvere —
a diktatúra — bumerang-
természetű, keményen kény-
szeríti magát a használatára.
Végül, Danton kivégzése
előtti összecsapásuk Robes-
pierre pyrrhus-i győzelmével
végződik; vele, a jakobinus
vezérrel együtt tudjuk, ha-
marosan az ő vértől kell
majd tisztogatni a quillotint.

Ez a játék tehát nem adta
meg nekünk, hogy hóst vá-
laszthassunk, bárha történel-
mi tudatunkban ott fészkel:
a francia forradalmat megis-
csak a jakobinus diktatú-
ra teljesítette világtörténelmi
példává. De hát még mindig
úgy tudjuk, hogy más a való-
ság, s annak „égi mása”. És
ettől az utóbbitól változatl-
anul azt várjuk, hogy mássá-
gát megőrizve segítsen el-
igazodni a valóságban.

A Danton-ügyben a ma-
gam részéről eléggé tanácsal-
tan vagyok; gubancosnak lá-
tom, vezérfont hiján kevés-
sé használhatónak. Hacsak
arra nem, hogy meg lehessen
mutatni rajta, milyen kár, ha
az alkotók (adaptálók) nem
döntenek határozottan: *mi-
végre hazai televízióknak
fölfedezni egy eddig, nálunk
ismeretlen darabot?* Kár,
mert *Jordán Tamás* és *Hau-
mann Péter* hatalmas színés-
zi energiákat öltek szere-
peikbe, holott a játék nem
az általuk életre keltett két
személyiség konkrét konfliktus-
társáról szól. Jó rendezői öt-
letek vesztettek erejükből,
azok, amelyek a nép, a tö-
meg szerepének bemutatásá-
ra voltak hivatottak — mert
a játék nem is a tömegek
természetéről kívánt beszélni.
Kár, hogy hagyott bennünket
a tanácstalanságban.

S. E.

Természetes anyagok reneszánsza

Reneszánszukat élék a ter-
mészetes anyagok, így a
gyapjuszövetek iránt is vi-
lágszerte nő a kereslet. En-
nek kielégítése ösztönözte a
Magyar Posztógyárat a ma-
gas minőségi követelmények-
nek megfelelő, korszerűen
kikészített gyapjugalapanyagú
termékek gyártásának növe-
lésére. A termékszerkezet je-
lentős átalakítása nem csu-
pán a gyapjuszövetek meny-
nyiségének növelését, ha-
nem a választék bővítését, a
korszerű technológiák, új-
fajta fonási és szövési eljá-
rások bevezetését is jelenti.

Ezt igazolja a Magyar
Posztógyár legújabb és már-
is sikeres terméke, a „Borz”
gyapjuszövet, mely az őszi
BNV-n vásárdíjat kapott.

Az elsősorban kabátok ké-
szítésére alkalmas gyapjú-
szövet gyártását az idén
kezdtek meg, elsősorban ki-
sérleti és piackutató céllal.
A Május 1. Ruhagyár már
rendelt belőle, nem véletle-
nül, a BNV-n ugyanis a
„Borz”-szövetből készült „E-
legant” kabát is vásárdíjat
nyert. A posztógyár 1981-ben
mintegy 50 ezer négyzetmé-
tert gyárt és szállít a hazai
konfekcionáló vállalatoknak.

A tudományok és művészetek európai akadémiaja

A tudományok és művé-
szetek európai akadémiaja a
közelmúltban alakult meg
Párizsban. Célja, hogy a tu-
domány és a művészet közös
problémáit vizsgálja európai
szinten. Az európai akadé-
mia tagjává választotta *Gás-
pár Rezső* egyetemi tanárt,
az MTA rendes tagját és
Nagy Péter egyetemi tanárt,
az MTA levelező tagját.

Távvezetékek

Három éve lehetett, ami-
kor Karcag határában láttam
a levegőben bicikliző embe-
reket. Mutatványuknak nem
volt izzadt tenyérrel szorító
közönsége, magam csodálom
a szénaillatú nagykunsági
puszta fölött templomtorony-
magasban dolgozókat. A frissen
kihúzott drótkábeleken
különböző szerkezeteikkel „köz-
lekedtek” egyik szerelési
ponttól a másikig. Azóta
már áram fut a vastornyok
közti feszülő vezetéken. Viny-
nyicától Albertirsáig.

Az Óthalmi úton, a körtöl-
téstől kőhajítánsyira, de be-
lül az épülő lakótelep szé-
lén magas drótkerítés zárja
el a világtól az Országos Vil-
lamostávvezeték Vállalat
Szegedi Üzemegységét. A
hosszú, cégszerű elvezetést
csak belépésem után tudom
meg, kívülről a számomra át-
tekinthetetlenül keresztül-ka-
sul futó drótok, fehér, barna,
porceláncsigák, bordázottfalú
transzformátorok összevissza-
sága csak annyit mond: vá-
lami trafóállomás.

mátorral átalakítjuk 120-asra,
s így adjuk tovább a szegedi,
Szeged környéki fogyasztók
ellátására. Ahol persze újabb
trafóállomások segítségével
lesz kisebb, 220-380 Volt
feszültségű az áram.

— *Es ha itt „főlszeg” ma-
rad?*

— Akkor az előbbi irá-
nyokban az országos háló-
zatba adjuk. Ha például
Szolnoknak kell, akkor az
aradit 220 kilovoltos átalakít-
ás nélkül továbbíthatjuk.

Más! Inkább központ: a
Dél-Alföld szíve. Artériái vé-
nái a távvezetékek, kamrái-
pitvarai a hatalmas transzfor-
mátorok, gyűjtőcsigák. De
hisz ezt még nem tudjuk.
Előbb lépünk be!

— *Hol a helye ennek az
üzemegységnek az országos
energiarendszerben?*

— Ne is csak országos mé-
retekben gondolkozzunk —
mondja *Mátrai Miklós* villa-
mosmérnök, az üzemegység
vezetője. — Mi a KGST-or-
szágok egyesített villamos-
energia-rendszeréhez tarto-
zunk. Ennek a diszpécser-
központja Prágában van.
Ott kapnak és adnak állandó
információt a tagországok
energiaellátásáról.

— *Mi a magyar megfelelő-
je?*

— Budapesten az OVT,
vagyis az Országos Villamos
Teherteljesítő. Az irányítja a
mindentki ki-bekapcsolások-
kat, az üzemállapotot, az
energiaforgalmat.

— *Mit tudnak ott Szeged-
ről?*

— A mi egységünket ko-
operációs alállomásként tart-
ják nyilván.

— *Kooperáció = együttmű-
ködés. Kivel?*

— Romániával, Jugoszlá-
viával vagyunk összekötve-
tében Aradra, illetve Sza-
badkára fut egy-egy távve-
zeték. Jugoszlávia nem tagja
az energiarendszernek, s oda
lényegesen kisebb az ener-
giaforgalmunk, mint Aradra.

— *Jön, vagy megy az
áram?*

— Attól függ, hol van fo-
gyasztási csúcs. Ha itt, akkor
kapunk, ha odaát, akkor mi
adunk energiát. Összességé-
ben viszont jóval több az
ide érkező, mint a Románia
felé „küldött” áram.

Más! Inkább központ: a
Dél-Alföld szíve. Artériái vé-
nái a távvezetékek, kamrái-
pitvarai a hatalmas transzfor-
mátorok, gyűjtőcsigák. De
hisz ezt még nem tudjuk.
Előbb lépünk be!

— *Hol a helye ennek az
üzemegységnek az országos
energiarendszerben?*

— Ne is csak országos mé-
retekben gondolkozzunk —
mondja *Mátrai Miklós* villa-
mosmérnök, az üzemegység
vezetője. — Mi a KGST-or-
szágok egyesített villamos-
energia-rendszeréhez tarto-
zunk. Ennek a diszpécser-
központja Prágában van.
Ott kapnak és adnak állandó
információt a tagországok
energiaellátásáról.

— *Mi a magyar megfelelő-
je?*

— Budapesten az OVT,
vagyis az Országos Villamos
Teherteljesítő. Az irányítja a
mindentki ki-bekapcsolások-
kat, az üzemállapotot, az
energiaforgalmat.

— *Mit tudnak ott Szeged-
ről?*

— A mi egységünket ko-
operációs alállomásként tart-
ják nyilván.

— *Kooperáció = együttmű-
ködés. Kivel?*

— Romániával, Jugoszlá-
viával vagyunk összekötve-
tében Aradra, illetve Sza-
badkára fut egy-egy távve-
zeték. Jugoszlávia nem tagja
az energiarendszernek, s oda
lényegesen kisebb az ener-
giaforgalmunk, mint Aradra.

— *Jön, vagy megy az
áram?*

— Attól függ, hol van fo-
gyasztási csúcs. Ha itt, akkor
kapunk, ha odaát, akkor mi
adunk energiát. Összességé-
ben viszont jóval több az
ide érkező, mint a Románia
felé „küldött” áram.

A levegőben futó „drót-
szövevény” alatt a házma-
gas transzformátorok közt
megyünk *Mátrai Miklós* az
imént mondottakat mutatja
be gyakorlatban. — Hol az
aradi, hol a szolnoki vezetékek,
melyek indul ki Hódmező-
vásárhely, melyik Békéscsa-
ba, Makó felé, merre van a
hús, a harmincöt kilovoltos
feszültségű...

— *Albertirsára 750, Szol-
nokra 220, Halasra 120 kilo-
volt feszültségen szállítanak
energiát...*

— *Es ez még nem minden;
Szegedre 400-as távvezetékek
érkeznek majd Paksról.*

— *Mi a különbség a kü-
lönböző feszültségek között?*

— *Olcso poén lenne a
számítani különbséget mon-
dani. A lényeg, hogy minél
nagyobb a feszültség, annál
gazdaságosabb az energia-
szállítás. Az atomerőművel
összekapcsoló vezetékek, a jö-
vőben kiépülő országos háló-
zat, egy kilovoltos nagyfe-
szültségű rendszer része lesz.*

— *Ennek fogadóállomása
épül a sándorfalvi út men-
tén!*

— *Mégpedig úgy, hogy ott
a hat 400 kilovoltos vezeték-
ken érkező villanyáramot két
250 megawattos transzformá-
tor alakítja majd át 120 ki-
lovoltára, s így jut a környék
és az ország ellátására a táv-
vezetékbe.*

— *Itt is trafó, ott is trafó.
Ugyanazt a munkát végzi a
mostani, mint az új, ha kész
lesz 1983-ban.*

— *Ez sem lesz főlősleges,
megmarad, csak a funkciója
változik meg. Az új állomás-
ról érkezők majd ide egy 120
kilovoltos vezetékek, amelyről
az energiát egyrészt a szegedi,
másrészt az országos háló-
zatba adunk tovább. Az
épülő pedig — ezenkívül —
teljesen az országos energia-
ellátási rendszerbe „dolgozik
be”.*

— *Maradjunk annál: ide
jön a villamosenergia. Mi
lesz vele?*

— Mielőtt azt gondolná,
hogy ide csak Románia felől
fut be energia, hadd segítsek
tájékozódni. Egy távvezeték
— ezt már ismeri — Arad-
ról, egy Szolnokról, mindket-
tő 220 kilovolt feszültséggel,
míg egy-egy Kiskunfélegyhá-
záról, illetve Kiskunhalasról
120 kilovoltos transzor-
-

— *Maradjunk annál: ide
jön a villamosenergia. Mi
lesz vele?*

— Mielőtt azt gondolná,
hogy ide csak Románia felől
fut be energia, hadd segítsek
tájékozódni. Egy távvezeték
— ezt már ismeri — Arad-
ról, egy Szolnokról, mindket-
tő 220 kilovolt feszültséggel,
míg egy-egy Kiskunfélegyhá-
záról, illetve Kiskunhalasról
120 kilovoltos transzor-
-

— *Maradjunk annál: ide
jön a villamosenergia. Mi
lesz vele?*

— Mielőtt azt gondolná,
hogy ide csak Románia felől
fut be energia, hadd segítsek
tájékozódni. Egy távvezeték
— ezt már ismeri — Arad-
ról, egy Szolnokról, mindket-
tő 220 kilovolt feszültséggel,
míg egy-egy Kiskunfélegyhá-
záról, illetve Kiskunhalasról
120 kilovoltos transzor-
-

A Bánkúti-metamorfózis

Eddig nemigen bánkódtam
későn kelős életmódom
miatt, valamelyik szombat
reggel azonban — egyben
hálát is adva a kényes kör-
ülményeknek — fél nyolc
után pár perccel határozot-
tan sajnálni kezdtem: mi-
ért is nem töltöm gyakrab-
ban ébren a hétvége eme
időpontját. A sajnálkozásba
szerencsére fölöttébb nagy
öröm is vegyült. Sőt, utó-
bi lett a meghatározó.

Milyen állapotban is le-
ledzik a hozzám hasonló ké-
sőn kelő „hajnali” fél nyolc-
kor? (Állapotomat azért
merem ily hajmeresztő mó-
don privatizálva elemezget-
ni, mert szombatról lévén
szó, feltehetően igen sokan
lehetnek hasonló kondíció-
ban ezen az órán; olyanok
is, akik a fél nyolc órai
időpontot hétköznapokon
már igencsak munkahelyü-
kön regisztrálják.) Szóval:
az ember kissé kábán im-
bolyog a konyha és a für-
dőszoba között, a kávé meg-
legíti, netán az álom utolsó
foszlányain mereng, tompa
és kókadat lomhaságban,
kandi szemek elé nem való
neglizsében, borzasan és
mezítláb vagy papucsban.
Gépies mozdulattal bekap-
csolja a rádiót, ahol persze
zene szól, hála a jó isten-
nek, ki tud bármilyen szó-
vegre is figyelni ilyenkor.
Eltelik egy-két perc (kész
a kávé!), a fürdőszobában
zuhog a víz (ágyazni is ké-
nel), s a jámbor későn ke-
lő, akinek tudatáig körülbe-
lül ekkorra jutott el példá-
ul a szabad szombat puszta
ténye is — dermedten
megáll a szoba közepén.
Jobb kezében kávékanál,
balban a forró pohár. A la-
kás túlsó végéig egy hang
azokról az eseményekről
kezd beszélni, amelyeken ő
maga is füstölgött koráb-
ban, hétközben. Eppen csak
nem így fogalmazott, szom-
baton reggel pedig kisebb
gondja is nagyobb annál,
hogy a hét hóni eseménye-
it áttekintse, értelmezze s

újfent állást foglaljon velük
kapcsolatban. A kávézó ko-
rán kelő fura módon né-
hány másodperc elteltével
óvatosan leereszkedik az
első keze, pontosabban fe-
neke ügyébe eső első ülő-
alkalmatosságra, s egy pil-
lanat alatt tökéletesen ki-
tisztult fejjel figyelni kezd.
Bánkúti Gábor széljegye-
tét hallgatja — „a lekésző-
nő hettől”.

Minden rovat, azaz min-
den rendszeres időközök-
ben jelentkező műsor (vagy
cikk) a tömegkommuniká-
cióban annál inkább gya-
nús, minél gyakrabban hall-
ható, látható vagy olvashá-
tó. Az egyenletes teljesít-
mény már-már héroszi kö-
vetelménye a kényszerűség
bénító szorításában vergő-
dik: alkotónak újra meg
újra tudnia kell mást — és
ugyanazt nyújtani, „szinten
tartania” magát. Ami — át-
kozottul nehéz.

Bánkúti Gábornak, úgy
tűnik, sikerül. Öt perccel
színparkozóan szellemesek,
okosak, tisztességesek és
bátrak. Egy hét eseményeit
oly frappánsan köti egy-
máshoz, hogy azokból ritka
szép kerek egész jön létre.
Úgy, hogy a kor magyar
valóságának pompás szelet-
két találja mindig általuk.
Miközben mozdulatlanul s
egyre lelkesebben hallgat-
tam ezt a néhány perces
monológparádét, az jutott
eszembe, milyen jó is volna
ezeket a Bánkúti-féle ötper-
ceket összegyűjtve, nyomta-
tásban is olvasni. Utólagos
pótléku s okulásul a hoz-
zám hasonló, nyolc után ke-
lő lustáknak, s legfőképpen
azoknak, akik a szombat
reggelt egy hét fáradalmat
(s netán Bánkúti által is
kifejtett bosszankodnivalói)
után átalusszák. Összegyűjt-
ve átnyújtani mindezt azok-
nak, akik napjaink magyar
élete iránt érdeklődnek. Am
rögtön kételkedni is kezd-
tem: lehet, hogy olvasva
egészen más hatásuk lenne
e röpke hét napot átfogó
szellemvillanásoknak. Mert

„varázsló” is. Sajátos meta-
morfózist előadásmodja
biztosítja: e látszólag szenv-
telen, szája szegletében
egyetlen kaján vonással
megnyilatkozó stílus. Meta-
morfózist nyújt, s azt is
okoz: mert amikor újra a
zene szól meg a rádióban,
a pár perccel még lomhán to-
pogó, negligés hallgató
frissen, hirtelen-váratlan és
örömteli módon felélenkült
agyműködéssel pattan föl
székéből, s lát neki szomba-
ti dolgainak. Közben azon
gondolkozik: ime, a való-
ság nagy átváltozása élvez-
hető, szellemileg kötelező
érvénnyel feldolgozandó mo-
dellé.

D. L.

Népfront körzeti bizottságok választása

A gyűlések ideje, helye

Ezen a héten tovább foly-
tatódnak a népfrent körzeti
bizottságaiban a választá-
sok. Ma 21-én délután 5
órákor az Alsóváros I., Új-
szeged I., Belváros III/A,
Rókus I. és Rókus II. körzeti
népfrent bizottságnak lesz
választási gyűlése a helyi
pártházban.

Október 23-án délután 4
órákor a művelődési házban
választanak a szőregi nép-
frontosok. Ezen a napon,
délután 5 órákor gyűlének
össze a petőfitelepi pártház-
ban a Petőfi I., a Szirmai
általános iskolában a Tarján
III. és a Tarján IV., a Föld-
vári utcai pártházban a
Belváros IV./A és IV/B, az
Odessa II. számú általános
iskolában pedig az Újszeged
II-es körzeti bizottság tag-
jai.

Október 24-én délután 6
órákor lesz a Tarján I. és
II. számú körzeti bizottság
választási gyűlése a Révai
általános iskolában, ugyan-
ebben az időben az Észak-
városrésze a helyi általános
iskolában. Délután 5 órákor

a Földvári utcai pártház
lesz a helyszíne a Belváros
III/B. jelzésű körzeti bizott-
ság megválasztásának.

Október 27-én, délután 5
órákor a Felsőváros II-es bi-
zottság a felsővárosi párthá-
zban, a béketelepi az ota-
tani pártházban rendezi meg
gyűlését. Az algyőiek dél-
után 6 órákor a művelődési
házban, a gyálarétiéek az ál-
talanos iskolában választá-
nak.

Október 28-án délután 4
órákor a Mihályteleki műve-
lődési házban lesz gyűlés.

Október 29-én, délután 5
órákor a Belváros II/A kör-
zeti bizottság tagjait választ-
ják meg a Victor Hugo utcai
pártházban.

Október 30-án délután 5
órákor a Petőfi II-es körzeti
bizottság választási gyűlése-
re kerül sor az Aczél utcai
pártházban, a Belváros II/B
jelzésű bizottságára a Victor
Hugo utcai pártházban. Kis-
kundorozsmán pedig a mű-
velődési házban rendezik
meg a választást.

— *Maradjunk annál: ide
jön a villamosenergia. Mi
lesz vele?*

— Mielőtt azt gondolná,
hogy ide csak Románia felől
fut be energia, hadd segítsek
tájékozódni. Egy távvezeték
— ezt már ismeri — Arad-
ról, egy Szolnokról, mindket-
tő 220 kilovolt feszültséggel,
míg egy-egy Kiskunfélegyhá-
záról, illetve Kiskunhalasról
120 kilovoltos transzor-
-

— *Maradjunk annál: ide
jön a villamosenergia. Mi
lesz vele?*

— Mielőtt azt gondolná,
hogy ide csak Románia felől
fut be energia, hadd segítsek
tájékozódni. Egy távvezeték
— ezt már ismeri — Arad-
ról, egy Szolnokról, mindket-
tő 220 kilovolt feszültséggel,
míg egy-egy Kiskunfélegyhá-
záról, illetve Kiskunhalasról
120 kilovoltos transzor-
-

Igrici Zsigmond